

Validity และ Reliability

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ห้องสมุดพระนครเหนือ

501031900

ปกรณ ศิริประกอบ

คำนำ

หนังสือ validity และ reliability ในการวิจัยเชิงคุณภาพเล่มนี้ขึ้นเพื่อตอบคำถาม 3 ข้อ ที่ผู้เขียนมักจะได้ยินในเกือบทุกครั้งที่มีการกล่าวถึง validity และ reliability ได้แก่

1. validity, internal validity, external validity และ reliability มีความแตกต่างกันอย่างไร

2. ในการวิจัยเชิงคุณภาพจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ validity และ reliability เหมือนอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณหรือไม่

3. validity, internal validity, external validity และ reliability มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ในการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

การตอบคำถามแรก ผู้เขียนได้ทำการเปรียบเทียบ และแยกแยะความแตกต่างระหว่าง validity, internal validity, external validity และ reliability ไว้ทุกบททั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นความแตกต่างได้อย่างแท้จริง

คำตอบข้อที่ 2 ผู้เขียนให้คำตอบจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับ validity และ reliability ในการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งทำให้ได้ข้อสรุปว่า นักวิจัยเชิงคุณภาพไม่ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้มากเท่ากับนักวิจัยเชิงปริมาณที่มองว่า validity และ reliability เป็นเรื่องที่ “ต้องทำ (a must)” นักวิจัยเชิงคุณภาพจะไม่ค่อยอภิปรายถึงเรื่องนี้สักเท่าไรในงานวิจัย ซึ่งผู้เขียนคาดว่าน่าจะเป็นเพราะงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยทั่วไปมักเป็น

การวิจัยเชิงกรณีศึกษา (case study) ซึ่งนักวิจัยสนใจศึกษาเฉพาะกรณี
ที่ตัวเองศึกษา และไม่ได้สนใจที่จะนำเอาผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในปรากฏการณ์
อื่นๆ เพื่อตอบ external validity หรือ generalization งานวิจัยเชิงคุณภาพ
ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้รูปแบบการทำวิจัยเชิงทดลอง (experimental design)
internal validity จึงไม่ค่อยมีการพูดถึงนักในการวิจัยเชิงคุณภาพ
นอกจากนี้งานวิจัยเชิงคุณภาพส่วนใหญ่ไม่ได้มีการกำหนดตัวแปรเพื่อใช้
ในการวัดค่าเหมือนกับการวิจัยเชิงปริมาณ measurement validity จึง
ไม่ได้มีความสำคัญเท่ากับการวิจัยเชิงปริมาณ และสุดท้ายการวิจัยเชิงคุณภาพ
ไม่ได้ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก จึงไม่จำเป็นต้อง
มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (reliability analysis)

เมื่อนักวิจัยเชิงคุณภาพส่วนใหญ่ไม่ได้พูดถึง validity และ
reliability ประกอบกับการวิจัยเชิงคุณภาพส่วนใหญ่แทบจะไม่ได้มีส่วน
แสดงให้เห็น validity และ reliability เลย ก็ไม่ได้หมายความว่าการศึกษาวิจัย
เชิงคุณภาพละเลยในเรื่องนี้ ผู้เขียนพบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพจำนวนมากมี
validity และ reliability ที่สูง เพียงแต่นักวิจัยเชิงคุณภาพอาจจะไม่ทราบ
ว่าสิ่งที่ตัวเองทำอยู่นั้นคือการสร้าง validity และ reliability ให้กับงาน
วิจัยเป็นที่สมบูรณ์ ครบถ้วนแล้ว หนังสือเล่มนี้จะมีการกล่าวถึง validity
และ reliability ในการวิจัยเชิงคุณภาพโดยละเอียด เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจ
อย่างชัดเจน

คำตอบข้อที่ 3 ผู้เขียนได้ทำการจำแนกบทต่างๆ ของหนังสือ
เล่มนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของ validity และ reliability
ในรูปแบบต่างๆ ทั้งนี้ถึงแม้ว่าหนังสือเล่มนี้จะให้ความสำคัญกับ validity

และ reliability ในการวิจัยเชิงคุณภาพ แต่ผู้เขียนจะมีการเปรียบเทียบกับ validity และ reliability ในการวิจัยเชิงปริมาณไปพร้อมๆ กันด้วย เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นความเหมือนและความแตกต่าง ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดมากยิ่งขึ้นว่าการวิจัยแต่ละประเภทมีการ deal กับ validity และ reliability ที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร โดยสาระของแต่ละบทมีดังต่อไปนี้

บทที่ 1 เป็นการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ไม่ว่าจะเป็นเราทำวิจัยไปเพื่ออะไร รากฐานทางปรัชญาและความเชื่อในความจริง (ontology) ของการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ รวมถึงความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณในเรื่องหลักการใช้เหตุผล รวมถึงการออกแบบการวิจัย (research design) ประเภทต่างๆ รูปแบบใดจะเหมาะสมกับการวิจัยเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ และเทคนิคการเก็บข้อมูลรูปแบบต่างๆ

บทที่ 2 เป็นเรื่องที่ว่าด้วย validity ในการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งแบ่งออกเป็น measurement validity และ internal validity โดยที่ measurement validity เป็นการทดสอบว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวัดค่าตัวแปรดังกล่าวได้วัดในสิ่งที่ควรจะวัดได้อย่างแท้จริงหรือไม่ ในขณะที่ internal validity เป็นเรื่องสำคัญในการวิจัยเชิงทดลอง (experimental design) โดยเป็นการให้ความสำคัญกับการป้องกัน threats to internal validity เพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีความเที่ยงตรงมากที่สุดโดยไม่มีปัจจัยอื่นเข้ามาปนเปื้อนและทำให้ผลของงานวิจัยแปลกปลอมไป ซึ่งเนื้อหาในบทนี้จะให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว

บทที่ 3 เป็นบทที่เกี่ยวกับ validity ในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทั่วไปนักวิจัยเชิงคุณภาพมักไม่รู้ว่าสิ่งที่ตัวเองกำลังทำอยู่เป็นการสร้าง validity ให้กับงานวิจัยเพราะอาจจะไม่ได้ให้ความสนใจมากนัก และ validity ที่นักวิจัยเชิงคุณภาพมักสร้างระหว่างการทำวิจัยนั่นก็คือ internal validity ซึ่งนับว่าเป็นจุดแข็งของการวิจัยเชิงคุณภาพที่เดียว ซึ่งบทนี้จะเป็นการอธิบายถึงประเด็นดังกล่าว

บทที่ 4 เป็นบทที่กล่าวถึง external validity หรือ generalization (การสรุปนัยทั่วไป) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการทำวิจัยเชิงปริมาณ ในขณะที่การสรุปนัยทั่วไปในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจะมีความแตกต่างกันไป โดยนักวิชาการทางด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น Lincoln และ Guba (1985) หรือ Yin (2018) ได้เสนอแนวทางอยู่หลายแนวทาง ซึ่งในบทนี้จะเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับ external validity หรือ generalization ในการวิจัยเชิงคุณภาพโดยละเอียด

บทที่ 5 เป็นบทที่พูดถึง reliability (ความเชื่อมั่น) ซึ่งเป็นประเด็นที่ว่าด้วยการทดสอบว่าเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเมื่อนำไปเก็บข้อมูลซ้ำควรจะได้ผลลัพธ์เหมือนเดิมทุกครั้ง ซึ่งคงจะเป็นไปได้ยากไม่ว่าจะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณหรือการวิจัยเชิงคุณภาพ แต่เพื่อเป็นการสร้าง reliability ในการวิจัยเชิงคุณภาพ นักวิจัยเชิงคุณภาพจึงต้องบันทึกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกขั้นตอนให้ละเอียดมากที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านงานวิจัยมีข้อมูลพอที่จะพิจารณาถึงความสมเหตุสมผลและน่าเชื่อถือของกระบวนการทำวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ ซึ่งบทนี้จะเป็นการ deal กับหัวข้อนี้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	I
สารบัญ	VII
บทที่ 1 พื้นฐานการวิจัยทางสังคมศาสตร์	1
1.1 เราทำวิจัยไปเพื่ออะไร	2
1.1.1 เป้าหมายของศาสตร์	2
1.1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัยทางสังคมศาสตร์	4
1.1.3 ประโยชน์แฝงจากการทำวิจัย	6
1.2 มิติในการแบ่งประเภทของการวิจัยเป็นเชิงปริมาณและ เชิงคุณภาพ	8
1.2.1 รากฐานทางปรัชญาและความเชื่อในความจริง (ontology)	8
1.2.2 การใช้ตัวเลข (numerical) กับการไม่ใช้ตัวเลข (non-numerical)	15
1.2.3 การตีความปรากฏการณ์ที่สนใจศึกษา โดยใช้ / ไม่ใช้ความรู้สึก ความเชื่อ ความคิดเห็น ของนักวิจัย	18
1.2.4 หลักการใช้เหตุและผลในการสรุปข้อค้นพบ	23
1.3 การออกแบบการวิจัย (research design)	27
1.3.1 การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research)	27

1.3.2 การวิจัยเชิงทดลอง (experimental design)	28
และการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (quasi-experimental design)	
1.3.3 การวิจัยเชิงกรณีศึกษา (case study research)	32
1.4 เทคนิคการเก็บข้อมูลในการวิจัย	36
1.4.1 เทคนิคการเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ	36
1.4.2 เทคนิคการเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ	37
1.5 สรุปลักษณะ/ความแตกต่างของการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ	39
1.6 การเปรียบเทียบกระบวนการในการทำวิจัยเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพ	43
1.7 สรุปท้ายบท	49
บทที่ 2 Validity ในการวิจัยเชิงปริมาณ	51
2.1 ความเที่ยงตรงของการวัด (measurement validity) ในการวิจัยเชิงปริมาณ	57
2.1.1 ทำความรู้จักกับ measurement validity	57
2.1.2 validity: สิ่งที่จะนำมาวัด วัดในสิ่งที่ควรจะวัดหรือไม่?	59
2.1.3 ประเภทของ measurement validity	60

2.2 internal validity ในการวิจัยเชิงปริมาณ	70
2.2.1 นิยามของ internal validity	70
2.2.2 ตัวอย่างการวิจัยเชิงทดลองที่แสดงถึง internal validity	72
2.2.3 threats to internal validity ในมุมมองของ Campbell และ Stanley และ Cook และ Campbell	73
2.2.4 ตัวอย่างภัยคุกคามต่อ internal validity ในการวิจัยเชิงทดลอง	78
2.3 สรุปท้ายบท	82
บทที่ 3 Validity ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	83
3.1 validity ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	87
3.2 internal validity (ความเที่ยงตรงภายใน) ในการวิจัยเชิงคุณภาพ และการป้องกัน threats to internal validity	97
3.2.1 internal validity ที่เรียกว่า Credibility ในมุมมองของ Yvonna S. Lincoln และ Egon G. Guba (1985)	100
3.2.2 threats to internal validity ในมุมมองของ Margaret LeCompte และ Judith P. Goetz (1982)	103
3.2.3 การป้องกัน threats to internal validity ในมุมมองของ Yvonna S. Lincoln และ Egon G. Guba (1985)	113

	หน้า
3.2.4 การป้องกัน threats to internal validity ในมุมมองของ Robert K. Yin (2018)	114
3.3 validity ในการวิจัยเชิงคุณภาพของ Joseph A. Maxwell	125
3.3.1 ความถูกต้องเชิงพรรณนา (descriptive validity)	125
3.3.2 ความถูกต้องเชิงการตีความ (interpretive validity)	126
3.3.3 ความถูกต้องเชิงทฤษฎี (theoretical validity)	127
3.4 construct validity ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	129
3.5 การสร้าง construct validity ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ของ Robert K. Yin (2018)	135
3.5.1 การใช้แหล่งหลักฐานจากหลายแหล่ง (use multiple source of evidence)	135
3.5.2 การให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทบทวนร่างรายงาน กรณีศึกษา (have key informants review draft case study report)	138
3.6 สรุปท้ายบท	139
บทที่ 4 External Validity (ความเที่ยงตรงภายนอก) หรือ Generalization (การสรุปนัยทั่วไป)	141
4.1 ความหมายของ external validity	143
4.2 ความแตกต่างระหว่าง external validity กับ internal validity	145

4.3 external validity ในการวิจัยเชิงทดลอง	148
4.4 external validity ในการวิจัยเชิงสำรวจ	151
4.5 ประเภทของ external validity ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	153
4.5.1 external validity คือ transferability	155
ในมุมมองของ Yvonna S. Lincoln และ Egon G. Guba (1985)	
4.5.2 external validity ที่เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อสร้าง	158
ทฤษฎีและนำทฤษฎีนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ทั่วไป (analytical generalization)	
4.5.3 external validity ที่เหมือนกับการวิจัยเชิงปริมาณ	160
4.5.4 external validity (generalization) ไม่จำเป็นในการวิจัยเชิงคุณภาพ	161
4.6 threats to external validity ในการวิจัยเชิงทดลอง	162
4.7 threats to external validity ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	164
4.8 การนำ analytical generalization ของ Robert K. Yin มาใช้กับการวิจัยเชิงคุณภาพ	166
4.9 สรุปท้ายบท	171

บท	หน้า
บทที่ 5 Reliability (ความเชื่อมั่น)	173
5.1 ความหมายของ reliability ในการวิจัยเชิงปริมาณ	176
5.2 การสร้าง reliability ในการวิจัยเชิงปริมาณ	177
5.2.1 การทดสอบ reliability โดยการทดสอบ และทดสอบอีกครั้ง (test-retest reliability)	177
5.2.2 การตรวจสอบ reliability โดยการแบ่งครึ่ง (split-half reliability)	178
5.2.3 การตรวจสอบ reliability โดยใช้รูปแบบ ที่เหมือนกัน (equivalent forms reliability)	179
5.3 ความหมายของ reliability ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	180
5.4 reliability ในรูปแบบที่เรียกว่า dependability ของ Yvonna S. Lincoln และ Egon G. Guba (1985)	184
5.5 threats ของ reliability ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	188
5.5.1 internal reliability (การสร้างความเชื่อมั่น ภายใน)	189
5.5.2 external reliability (การสร้างความเชื่อมั่น ภายนอก)	191
5.6 การสร้าง reliability ด้วยการกำหนดรหัส	194
5.7 แนวคิดการสร้าง reliability ในการวิจัยของ Yvonna S. Lincoln และ Egon G. Guba (1985)	199

5.8 แนวคิดการสร้าง reliability ของการวิจัยของ Robert K. Yin (2018)	200
5.8.1 ระเบียบการกรณีศึกษา (case study protocol)	202
5.8.2 การพัฒนาฐานข้อมูลของกรณีศึกษา (case study database)	205
5.8.3 การสร้างและรักษาห่วงโซ่แห่งหลักฐาน (maintain a chain of evidence)	207
5.9 สรุปท้ายบท	210
บทที่ 6 บทสรุป	211
6.1 สรุปนิยามสำคัญ	212
6.2 วัตถุวิสัย (objectivity) ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	217
6.3 จริยธรรม (ethics) ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	228
6.4 เสน่ห์ในการสร้าง validity ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	235
6.4.1 เสน่ห์ที่ 1 : เสน่ห์นักวิจัย	235
6.4.2 เสน่ห์ที่ 2 : เสน่ห์ผู้มีส่วนร่วมในงานวิจัย	248
6.4.3 เสน่ห์ที่ 3 : เสน่ห์ของผู้อ่านหรือผู้ประเมิน	255
6.5 บทสรุปการสร้าง validity และ reliability ของนักวิชาการทางระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ	263
6.5.1 การสร้าง validity และ reliability ของ Yvonna S. Lincoln และ Egon G. Guba (1985)	263

6.5.2 การสร้าง validity และ reliability ของ LeCompte และ Goetz (1982)	266
6.5.3 การสร้าง validity และ reliability ของ Robert K. Yin (2018)	284
6.6 สรุปท้ายบท	306
บรรณานุกรม	311

สามารถยืมและติดตามหนังสือใหม่ได้ที่ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ WALAI AutoLib

<https://lib.rmutp.ac.th/catalog/BibItem.aspx?BibID=b00106813>

Validity และ Reliability ในการวิจัยเชิงคุณภาพ / ปกรณ์ ศิริประกอบ.

Author	ปกรณ์ ศิริประกอบ
Published	กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ฟ้าลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564
Edition	พิมพ์ครั้งที่ 1
Detail	319 หน้า ; 21 ซม
Subject	การวิจัย(+) วิจัยเชิงคุณภาพ(+) สังคมศาสตร์ -- วิจัย(+)
ISBN	9786165729352
ประเภทแหล่งที่มา	 Book

สำหรับการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก
For postgraduate and doctoral students

Validity และ Reliability
ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ปกรณ์ ศิริประกอบ

Multi view View map

สำหรับการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก
For postgraduate and doctoral students

Validity และ Reliability
ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ปกรณ์ ศิริประกอบ

Multi view View map